

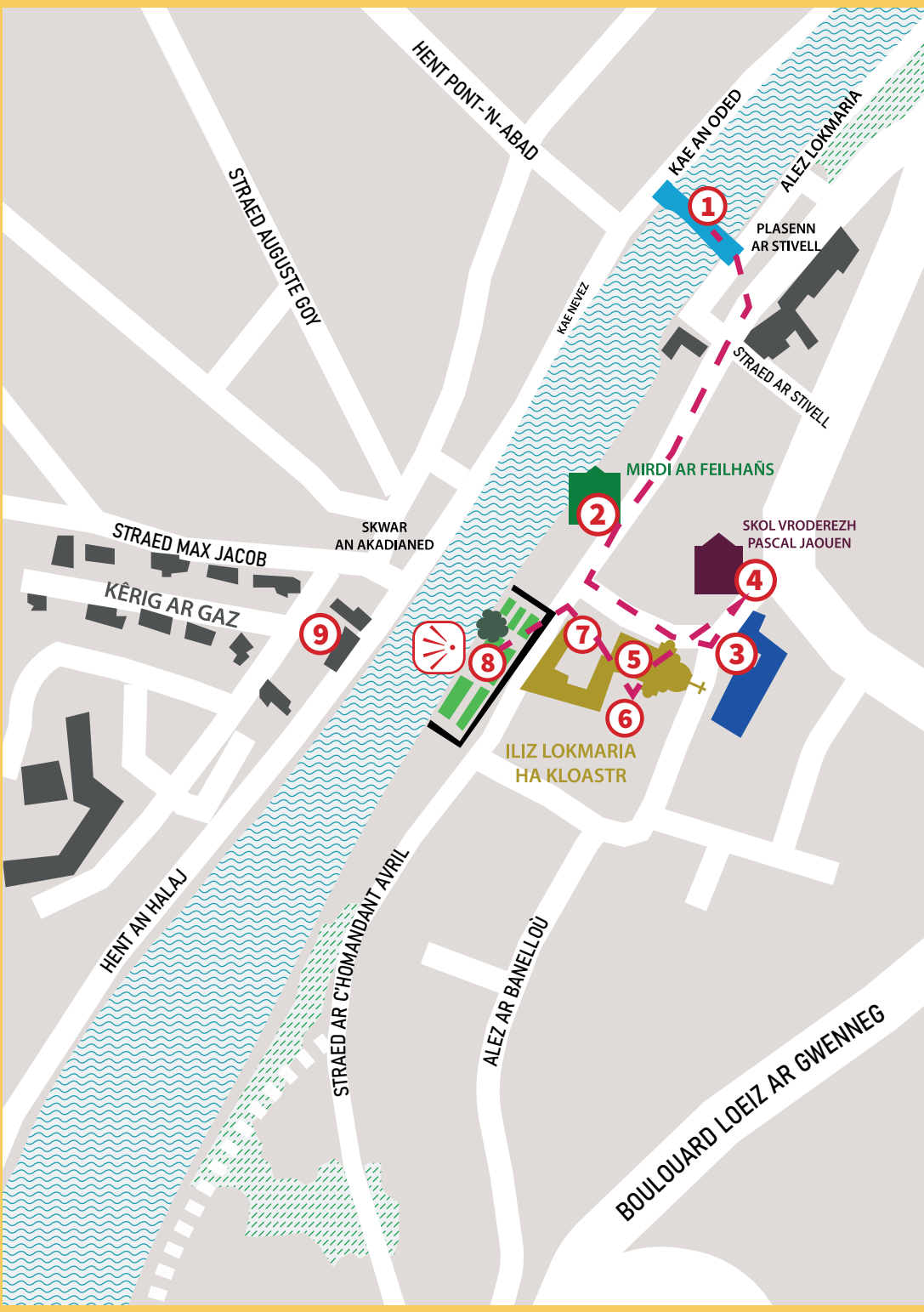
ERGERZHERIEN

DIZOLOIT LOKMARIA

GANT MAOUT

ADALEK 6 VLOAZ

HENT PONT-N-ABAD

STRAED AUGUSTE GOY

KAE AN ODED

ALEZ LOKMARIA

PLASENN
AR STIVELL

STRAED AR STIVELL

MIRDI AR FEILHAÑS

SKOL VRODEREZH
PASCAL JAOUEN

SKWAR
AN AKADIANED

STRAED MAX JACOB

KÊRIG AR GAZ

HENT AN HALAJ

STRAED AR C'HOANDANT AVRIL

ALEZ AR BANELLOÙ

BOULOUARD LOEIZ AR GWENNEG

ILIZ LOKMARIA
HA KLOASTR

9

2

4

3

6

7

8

Prest da sikour Maout ha Loutig ?

Pep c'hoari a glot gant ul lec'h dibar e karter Lokmaria. Ur wech war al lec'h e vo ret dit respont d'ur goulenn. Gant ar respont-se e c'halli kaout ul lizherenn da varrennañ e dibenn al levrig. Diskouez a raio dit pelec'h emañ tud Loutig.

1

TREUZELL AR C'HAB HORN

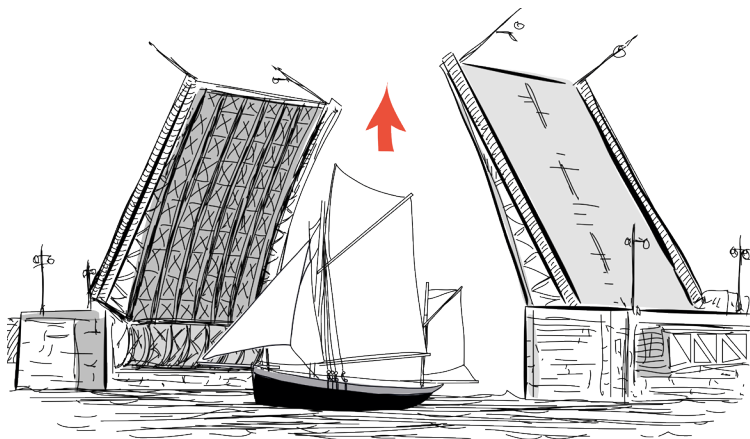

Oc'ho ! Teodor on, an treizher.
Em bark e lakaen micherourien ar
feilhañsere zhiou da dremen eus an eil
glann d'eben.

E 1954 e voe digoret un dreuzell. Met ret
e oa d'ar bagoù gallout kenderc'hel da
vageal war an Oded.

Penaos e tremenent, da'z soñj ?

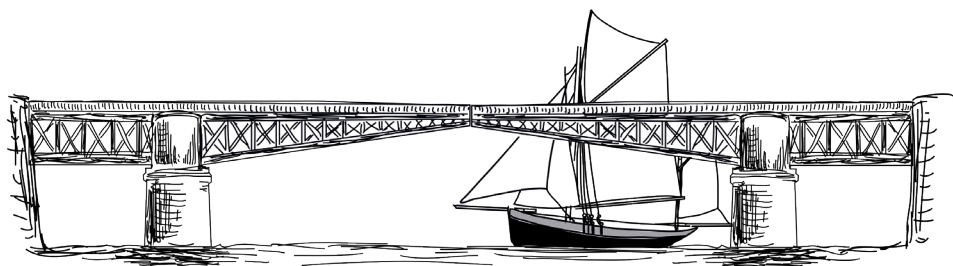
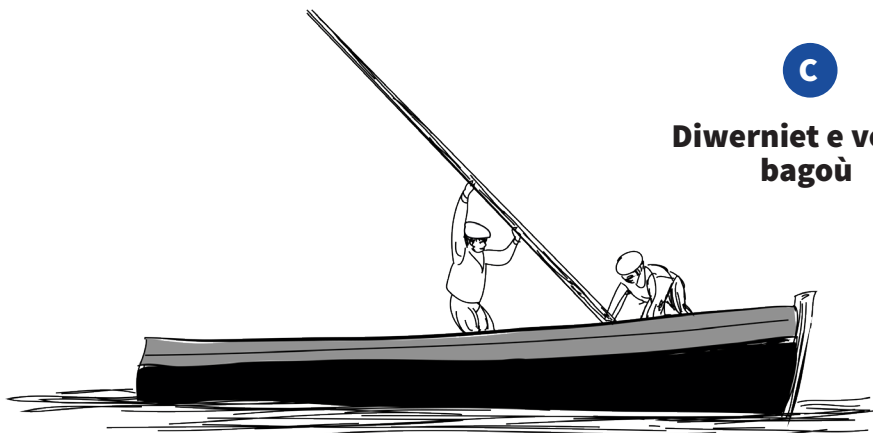
**Sell ouzh al leur-bont (al lodenn ma vez kerzhet warni), ouzh ar
pilerioù (al lodennoù a dalvez da reiñ harp d'al leur-bont) hag ouzh
uhelder an dour evit kavout an dra-se.**

H Sevel a ra ar pont

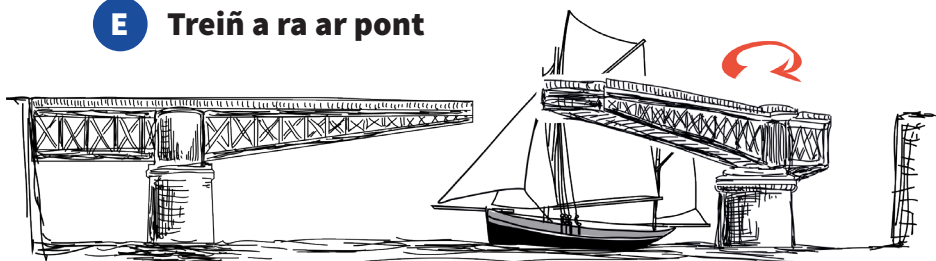
C

**Diwerniet e vez ar
bagoù**

E

Treñ a ra ar pont

Ha gouzout a rez ?

Evit kas da benn ar raktres da sevel an dreuzell, boulc’het e 1925, e oa bet lakaet ugent vloaz. Gant tud Kemper, aet skuizh o c’hortoz, e voe anvet « Désirée » ha skrivet o doa ur ganaouenn zoken !

2

MIRDI AR FEILHAÑS

*Penterez on war feilhañs en
unan eus stalioù feilhañs
Lokmaria. Sell ouzh an traoù
en armelioù-gwer.*

**Peseurt tresoù ne vezont
ket gwelet war feilhañsoù
Kemper ?**

F

**An tudennoù
gwelet eus
ar c'hostez
war ur foñs
orañjez**

B

**Al loened
eztaolus ruz,
glas, melen**

I

**An tresoù plant
livet gant un
taol barr-livañ
hepken**

Ha gouzout a rez ?

Ar feilhañs zo ur priaj, goloet a amailh (gwernis) bev e livioù. Adalek an 18vet kantved e tapas brud Kemper gant an asiedoù hag al listri produet enni. Enporzhiet e veze ar pri gant bagoù e porzh Lokmaria.

Ha gouzout a rez ?

En 19^{vet} kantved e veze helebini etre ar stalioù feilhañs HB ha Henriot evit krouiñ ar c'hinkladurioù livet bravañ. Treset e veze darvoudoù relijiel, istorel, ar vuhez pemdeziek pe c'hoazh traoù difetis. En deiz hiziv e c'hallez gwelet anezho er mirdi.

Pierre Bousquet on. E 1708 em boa diazezet ar feilhañserezh kentañ e Kemper. Choazet em boa ar gêr-se rak an danvezioù krai a oa ezhomm d'ober feilhañs a oa enni. Petra zo ezhomm d'ober em stal feilhañs ?

Liamm an elfennoù ouzh an implij anezho ha kav ar mall-e-gas.

Ober tan evit poazhañ ar priaжоù ●

Oberiañ priaжоù ●

Sevel ur forn solut ●

B

A

C

H

3

GWISPIDEREZH KEMPER

*Katell Kornig on, brudetañ
keginerez Kemper. E 1857, pell
zo, e oan ganet, met debret e
vez c'hoazh ar meuz dibar ijinet
ganin, hag a zo deuet da vezañ
ur sekred kegin anavezet e pep
lec'h e Frañs !*

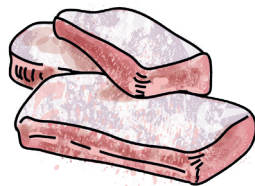
**Pehini eo ? Kav ar respont en
armel-wer.**

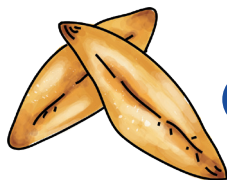
G Ar madalennoù

C Ar c'hrampouezh dantelez

I Ar gwispid roz

D Ar bulzun

J Ar c'haneledoù

Ha gouzout a rez ?

Fardet e vez ar meuz dibar-se c'hoazh e karter Lokmaria. Al lec'h diwezhañ
eo c'hoazh ma c'haller gwelet tud o fardañ al lipouzerezhoù-se, unan-hag-
unan, gant an dorn.

4

AR SKOL VRODEREZH

Pascal Jaouen on, krouer ar skol vroderezh. Ijinañ a ran gwilhad en ur dennañ awen eus broderezhioù ar gwiskamantoù kozh giz Breizh, evel re ar c'hizelladurioù ouzh ar voger.

Sell ouzh ar gwiskamantoù ha kloka ar frazennoù evit kavout ar mall-e-gas.

K

gwenn -

H

glas -

G

gell -

A

gwer -

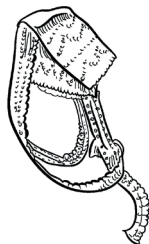
B

du -

E

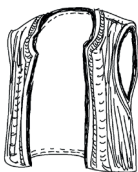
glas hag aour

.....
eo ar
boulouzennoù

.....
eo ar vourledenn

.....
eo ar chupenn

.....
eo ar bragoù

.....
eo an davañjer

5

ITRON-VARIA LOKMARIA

Ha gouzout a rez ?

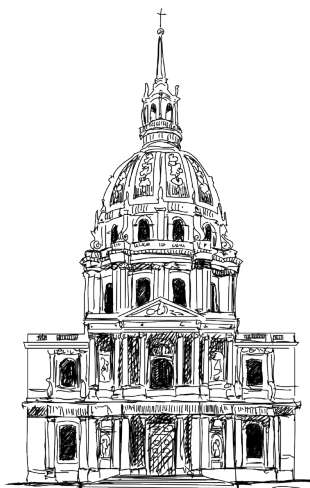
1000 bloaz eo ar savadur-se ! Ul lodenn e oa iliz Lokmaria eus un abati ma oa leanezed er Grennamzer, ar pezh a oa rouez e Breizh. He stil a-fet arkitektouriezh a zegas soñj eo kozh-kenañ.

Sellouzh stumm an abati-mañ, he frenestroù, he dor hag he c'hloc'hdi.

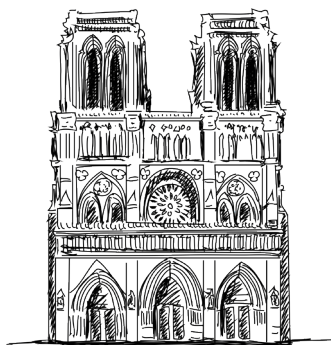
Petra eo he stil a-fet arkitektouriezh, da'z soñj ?

Iliz Itron-Varia an Dour,
Domfront en Poiraise

Iliz Bolz ar Vuturnidi,
Pariz

Iliz-veur Itron-Varia Bariz

H

Romanek

A

Barok

D

Gotek

Peoc'h ! Marie de Bourgneuf on.
Er 17^{vet} kantved e oan unan eus
an dud levezonusañ e Kemper
gant an eskob hag an dug. An urzh
am boa lakaet da ren, amañ e
Lokmaria.

**Unan bennak, avat, en doa
kredet laerezh diganin ar pezh
a oa war ma fenn. Kav ma
delwenn en he gourvez en iliz
ha tres ar pezh a vank din !**

- J** Ur gwimpl hag ur ouel
- B** Rod-heol ur santez
- K** Ur c'hoef dantelez

Ha gouzout a rez ?

Gant delwennoù en o gourvez eo kinklet bezioù an dud pouezus. Reiñ a reont ur skeudenn vat eus an dud varv ha ganto e c'haller derc'hel soñj anezho pell amzer goude o marv. Gallout a reont bezañ treset er maen en izelvos, ha netra ken, pe c'hoazh bezañ a-vos, hervez mare ha pinvidigezh ar perc'henn.

6

AR C'HLOASTR

Peoc'h, bezit didrouz ! Degaset on bet amañ e 1665 evit kaout kelennadurezh, n'eo ket evit bezañ gourdrouzet gant ar Vamm superiorez ! Dont a ran d'ar c'hloastr-mañ evit prederiañ. Mein gwenn ar gwaregoù-bolz a blij din kalz, met n'ouzon ket o anv...

Peseurt maen a ya d'ober ar gwaregoù-bolz ? Leugn ar gaeliad gerioù-bir-mañ ha renk al lizherennoù en urzh mat evit kaout ar respont.

- 1- Savadur ma veze degemeret al leanezed.
- 2- Kloc'hdi.
- 3- Taolet e vezont gant ar gwez.
- 4- Hini Marie de Bourgneuf a vez gwelet en iliz Lokmaria.
- 5- Taolenn lakaet ouzh prenestroù un iliz.

1▶

--	--	--	--	--

2▶

				-				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

3▶

--	--	--	--	--	--	--

4▶

--	--	--	--	--	--

5▶

							-					
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

A

Silt

I

Tufev

E

Kleiz

7

LOJEIZ AR PRIOLDI

Salud deoc'h, tud yaouank, degemer mat e lojeiz ar prioldi, e-lec'h ma oa al leanezed o chom. Deuet e oa da vezañ ar c'hazarn Emeriau e 1805, pa oan erruet gant ar soudarded all eus ar rejimant.

C'hoant am eus bet da dresañ ar savadur-mañ. 7 fazi am eus graet, a gav din. Klask kavout anezho !

**Pegoulz e oa bet savet lojeiz ar prioldi ?
Kav ar bloaziad ouzh an talbenn.**

D

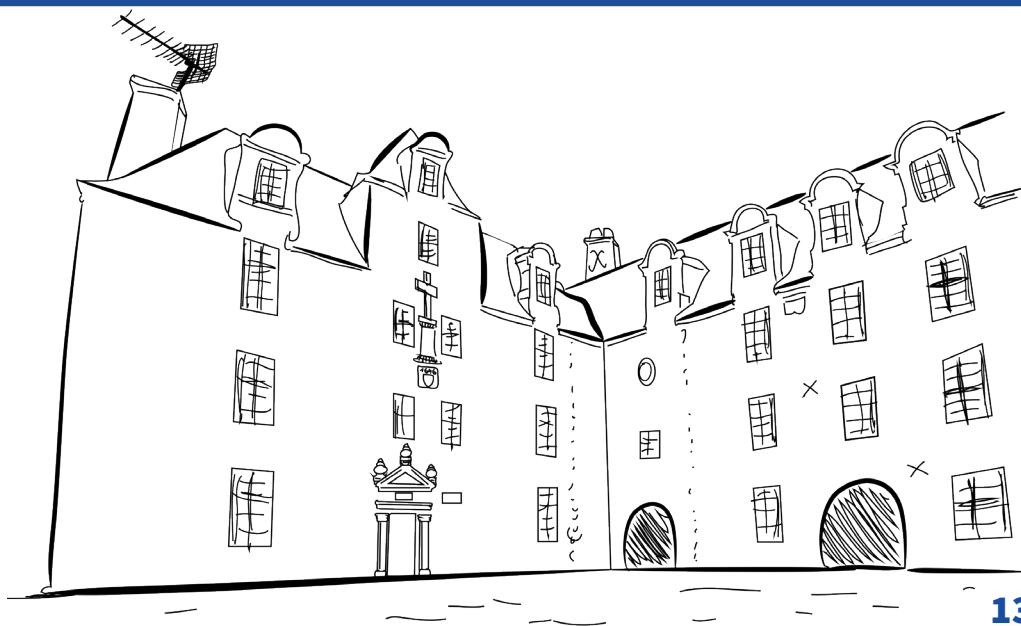
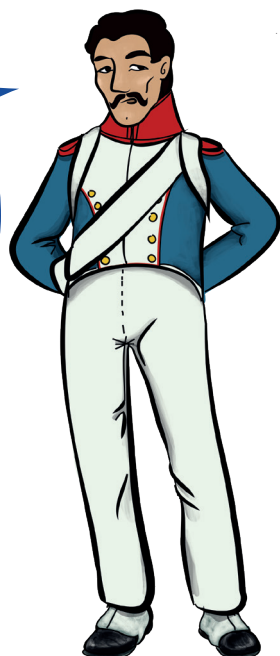
1646

G

1805

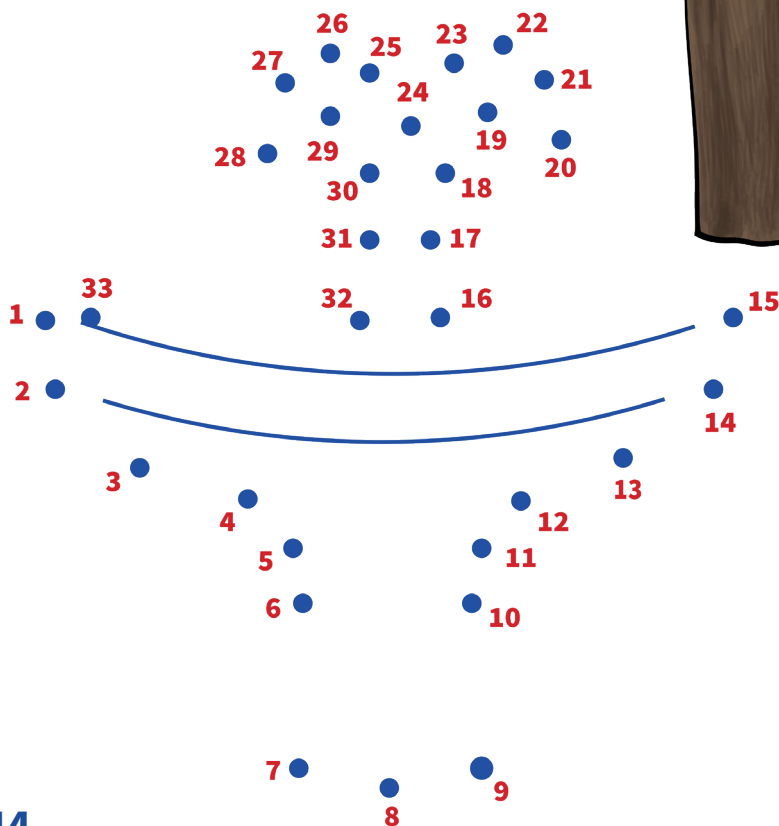
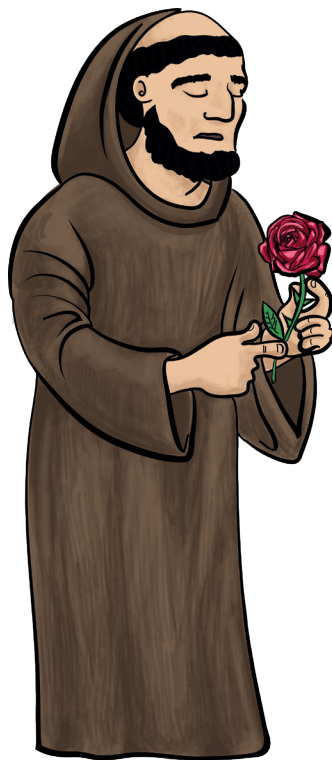
B

1056

*Degemer mat e liorzh Lokmaria.
Ur manac'h eus an XIIIvet kantved
on. Karget on d'ober war-dro ar
plant.*

**Ha gouzout a rez peseurt
elfenn a zo bepred e-kreiz ul
liorzh eus ar Grennamzer ?**
Liamm ar pikoù evit gouzout ha
kav anezhañ amañ.

Ha gouzout a rez ?

Liorzh ar Grennamzer zo rannet e peder lodenn gant tres an alezioù. Dasparzhet e vez ar plant hervez an implij anezho er c'harzennoù disheñvel : ar gwriziennoù evit fardañ soubenn, ar gwez a c'haller debriñ o frouezh, al louzeier evit en em brederiañ hag ar bleunioù evit lakaat bokedoù en iliz.

Sikour ac'hanon da hadañ ma greun er c'harzennoù mat ha tap al lizherenn er c'helc'h ruz.

G Roz

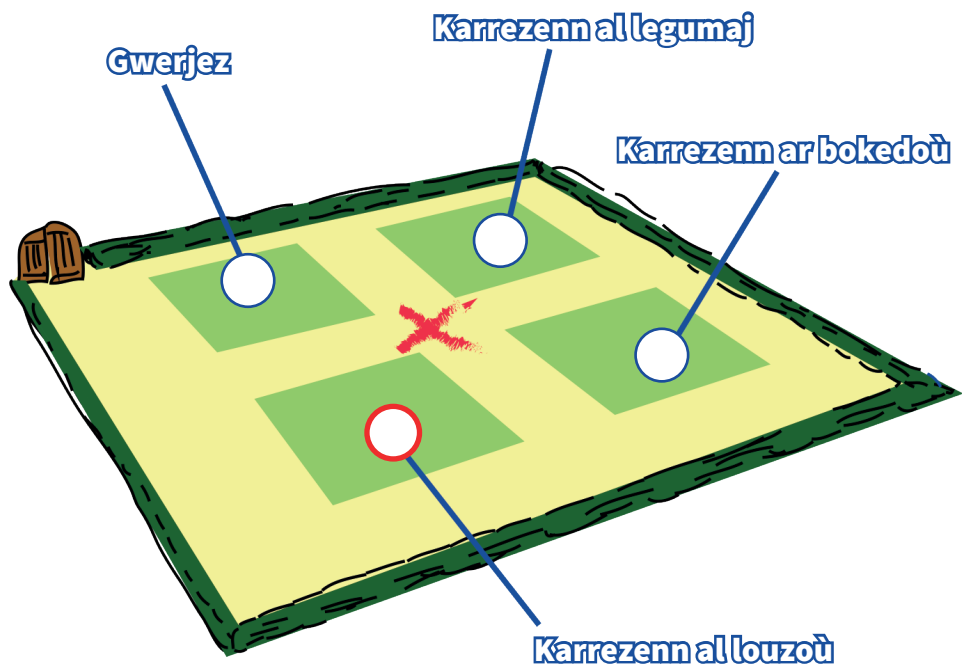
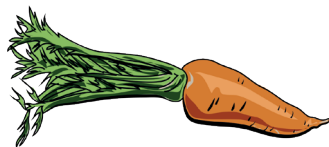
K Bent

E Gwez-avaloù

F Karotez

Demat deoc'h, Charles Louis André Lebon on ha diazezer ar gompagnunezh a bourchase gaz da dud Kerne en 19vet kantved. Kae dindan ar wezenn vras ha sell en tu all d'an Oded. Ha gwelet a rez an tiez bras-se ? Ul lodenn eus kêrig ar gaz int..

Kloka ar frazennoù evit kompren interestoù ha soutilderioù kêrig ar gaz.

En 19vet kantved e talvez ar gaz...

- a) da fardañ ur produ da bellaat ar moustiked
- b) d'ar goulaouiñ foran ha da dommañ an tiez

Gaz a veze fardet el labouradeg...

- a) dre adaozañ brammoù saout ur feurm eus ar c'hornad
- b) dre strilhañ glaou-koad, degaset d'al labouradeg dre vag

Ha gouzout a rez ?

Abae 1863 ez ae en-dro labouradeg gaz Kemper, met e lochennoù diyec'hed e veve he michourerien. E 1930 e tivizas ar patrom sevel un hollad 14 lojeiz evit ar vicherourien ha 3 zi evit ar vistri hag a vez gwelet a-hed an Oded. D'ar mare ma oa an industriezh o ren e oa boas ar batromed da gemer al lojeizoù hag ar skolioù e karg.

**D'ar mare ma oa an industriezh o ren
e c'halle ar batromed, dre lakaat sevel
lojeizoù evit ar vicherourien...**

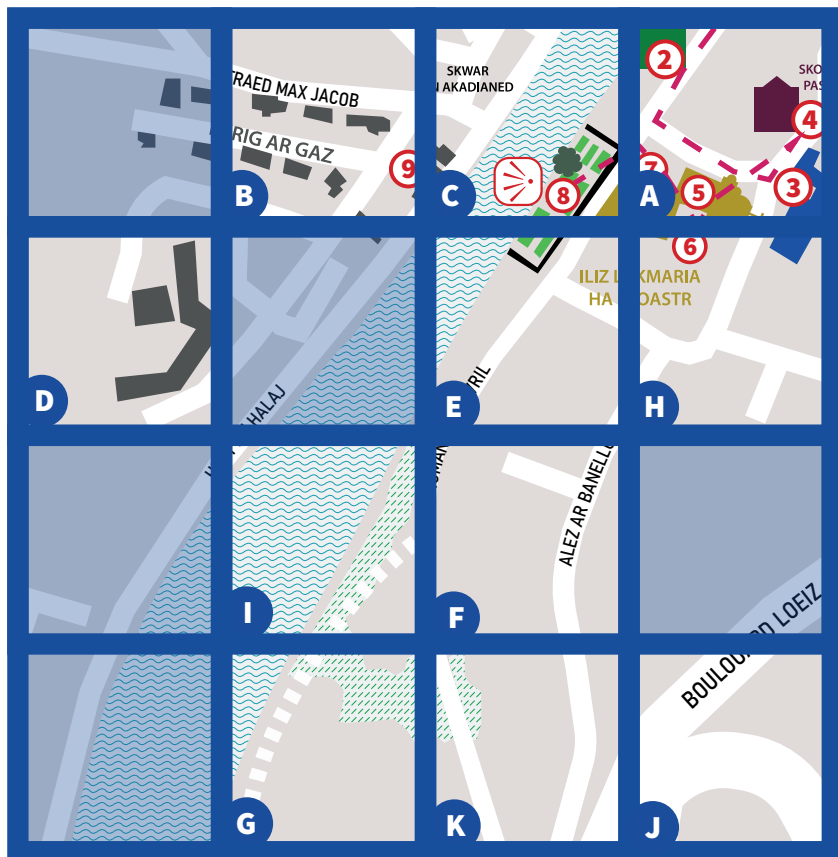
- a) kinnig ul lojeiz prop dezho ha tost d'al labouradeg
- b) ober un dra vat hag a blij kalz da Dad-kozh an Nedeleg

**Mein hag a vez implijet evit sevel
an tiez-se :**

- a) a zeu eus al lodenn dismantret eus kouent an Ursulinezed
(ar pezh a chom anezhi a ya d'ober ar vediaoueg Alain Gérard hiziv)
- b) peulvanoù kozh hag a oa eno.

PELEC'H EMAN TUD LOUTIG ?

**Barrenn al lizherennoù a zo bet dastumet ganit e pep tennad
eus da veaj !**

**Gourc'hemennoù, barrennet 'peus an holl lizherennoù nemet
unan ! Kerzh bremañ d'al lec'h a glot gant al lizherenn a chom
ganit. Gwelet a ri tud Loutig marteze, piv 'oar !**

**Bremañ ma'z peus kavet anezho, tres tud Loutig ha goulenn
ouzh un den deuet kas ul luc'hskeudenn eus an dresadenn da
Di ar glad (@mdpquimper war instagram).
Lakaet e vo an tresadennoù kaerañ war hor pajennad !**

HA GOUZOUT A REZ ?

« BEZAÑ KOLLET E VOOC'H VNIZH »

A DALVEZ KEMENT HA

« BEZAÑ EN IMOR FALL ».

Emañ Kemper e rouedad vroadel ar C'hêrioù hag ar Broioù Arz hag Istor.

Ministrezh ar Sevenadur hag ar C'hêrentiñ, renerezh ar Savadurioù hag ar Glad, a ro an anvad Kêrioù ha Broioù Arz hag Istor d'ar strollegezhioù lec'hel a ro buhez d'o glad. Gwarantiñ a ra ez eo barrek an heñcherien-prezegennerien ha buhezourien ar glad hag ez eo talvoudus o obererezhioù. Hiziv, ur rouedad 202 a gêrioù hag a vroioù a ginnig he chemet deoc'h e Frañs a-bezh.

E-kichen

Brest, Konk-Kerne, Dinan, Dinarzh, Felger, Gwenrann, an Oriant, Montroulez, Naoned, Pondi, Kemperle, Roazhon, Gwened ha Gwitreg zo Kêrioù pe Broioù Arz hag Istor.

Titouroù, mirout plasoù

Ti ar glad

Servij buheziñ an

arkitektouriezh hag ar glad

5 straed ar Barzh Kadioù

29000 Kemper

secretariat.patrimoine@quimper.bzh

www.quimper.bzh 02 98 95 52 48

Ti an Douristed Kemper Kerne

8, straed Eile Freron

29000 Kemper

infos@quimper-tourisme.bzh

www.quimper-tourisme.bzh

02 98 53 04 05

Embann

Servij ar buheziñ hag ar glad e Kêr Kemper

Meurzh 2022

Empennañ ha skeudennaouiñ

Pernette Minel

Instagram: @pernette.illustrations

Meurzh 2022

Deuit da vezañ fan !

Kavit Ti ar Glad er rouedadoù sokial.

Bezit kelaouet diwar-benn an abadennoù sevenadurel hag ar gweladennoù ! Ha ma'z eo plijet hon obererezhioù deoc'h, lezit 'ta ur gerig deomp war tripadvisor.

Da welet ivez gant Maout...

An embannadur-mañ gant Ti ar glad a zeu da-heul un enklask kentañ gant Maout e-kreiz-kêr Kemper. Tapit krog el levrig « Dizoloit Kemper gant Maout » e Ti an Douristed pe e Ti ar Glad evit bevañ un anvantur nevez !

